

Vergaderjaar 2025–2026

30 696

Wijziging van de Wet op de lijkbezorging

Nr. 60

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 november 2025

Al enige jaren wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om de huidige Wet op de lijkbezorging te moderniseren. Een van de vragen die tijdens dit proces is gerezen, is of er behalve voor begraven, cremen en resumeren¹ ook voor andere vormen van bestemming (lijkbezorging) een wettelijke basis zouden moeten worden gecreëerd. Op 21 februari heeft mijn ambtsvoorganger u geïnformeerd over haar adviesaanvraag aan de Gezondheidsraad over de toelaatbaarheid van humaan composteren.² De Gezondheidsraad heeft zijn advies op 2 oktober jl. afgerond. Graag bied ik u het advies hierbij aan. Deze brief geeft ook een reactie op dit advies.

De Gezondheidsraad concludeert dat humaan composteren³ op dit moment niet aan alle voorwaarden van het beoordelingskader voor nieuwe vormen van lijkbezorging voldoet. Er is nog altijd beperkt wetenschappelijke literatuur beschikbaar en er is geen eenduidige procesbeschrijving. Er is veel onduidelijkheid over de veiligheid van deze methode. De techniek kent bijvoorbeeld een reëel risico op verspreiding van tuberculose door overledenen met latente tuberculose. Hoewel humaan composteren duurzaam lijkt, zijn er onvoldoende gegevens om de duurzaamheid volledig te beoordelen. Gelet op dit advies wordt humaan composteren nu niet betrokken bij de verdere voorbereiding van het wetsvoorstel ter modernisering van de Wet op de lijkbezorging.

¹ Bij alkalische hydrolyse lost het lichaam van een overledene op in een vloeistof waaraan een basische stof, zoals kalium hydroxide, is toegevoegd. Verwarming van de vloeistof en toepassing van druk versnellen dit proces. Na afloop resteren botten, medische hulpmiddelen en gemiddeld 1.500 liter restvloeistof (effluent), waarin de rest van het lichaam is opgelost.

² Kamerstukken II, 2024/25, 30 696, nr. 59

³ Bij humaan composteren wordt het lichaam van overledene afgebroken door microbiologische activiteit in een composthoop van plantaardig materiaal (het substraat) onder de juiste omstandigheden van onder andere warmte, verse lucht en vocht. Aan het einde van de compostering blijven de menselijke en plantaardige reststoffen (het afgebroken lichaam en substraat), het skelet en eventuele lichaamsvreemde objecten (vullingen, prothesen, medische hulpmiddelen) over.

De Gezondheidsraad concludeert verder dat er geen aanleiding is om het eerdere advies over de toelaatbaarheid van alkalische hydrolyse, ook bekend als resomeren, te herzien. Hoewel de zorgen over de milieu-impact begrijpelijk zijn, voldoet de techniek in principe aan de eisen van het beoordelingskader. Gelet op dit advies blijft alkalische hydrolyse onderdeel uitmaken van het wetsvoorstel en geeft het advies geen aanleiding tot wijzigingen in de voorziene regeling.

De Gezondheidsraad doet ook enkele aanbevelingen aan de betrokken ministeries. Ten eerste adviseert zij om onderzoek naar nieuwe bestemmingen ook in Nederland mogelijk te maken. Ik ben voornemens om in het wetsvoorstel ter modernisering van de Wet op de lijkbezorging hiervoor een regeling te treffen. Daarnaast is het advies om wetgeving rondom menselijke reststoffen te ontwikkelen. Ten aanzien van alkalische hydrolyse zal de resterende stof in het wetsvoorstel op gelijke wijze worden geregeld als de as na crematie. Verder zal het effluent worden geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving. Het derde advies is om nieuwe vormen van lijkbezorging te blijven toetsen. Ook dat advies neem ik ter harte. Wanneer de benodigde informatie over humaan composteren beschikbaar is, zal ik opnieuw advies vragen over de toelaatbaarheid van deze techniek. Ten slotte is het advies om voor alkalische hydrolyse een handreiking te ontwikkelen ten behoeve van de vergunningverlening door omgevingsdiensten. Het Ministerie van Infrastructuur en Water bekijkt of een handreiking in de praktijk noodzakelijk is.

Bij de beantwoording van Kamervragen bij de begrotingsbehandeling voor 2025⁴ heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven dat het wetsvoorstel ter modernisering van de Wet op de lijkbezorging in de loop van dit jaar aan uw Kamer kon worden aangeboden, na advisering door de Raad van State. De consultatie van het conceptwetsvoorstel duurde langer en de inbreng was ingrijpender dan oorspronkelijk voorzien. Daarnaast is ook dit advies van de Gezondheidsraad van belang voor de modernisering. Voor een zorgvuldige voorbereiding van deze omvangrijke modernisering blijkt daarom opnieuw meer tijd nodig. Ik verwacht dat het wetsvoorstel in het eerste kwartaal van volgend jaar ter advisering aan de Raad van State kan worden aangeboden.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F. Rijkaart

⁴ Kamerstukken II, 2024/25, 36 600 VII, nr. 7 (vraag 102)